

HISTORIA ANTIGA

(Grups A i B). T. Gimeno i Fabregat.

INTRODUCCIO

1. Problemes metodològics i directrius per el estudi i coneixença del món antic.- Anàlisi de la bibliografia.

EL PROPER ORIENT

2. El contexte històric en el P.O. a partir del Neolític.- Les cultures neolítiques orientals.- Els primers nuclis.- Els avenços tècnics.
3. Mesopotàmia en les darreries del IV mileni a.C.- La colonització de les terres al·luvials.- Els nuclis urbans i el seu significat.- El naixement de les ciutats-estat i la seva organització.
4. El P.O. en el III mileni.- Sumer: documentació per la seva coneixença
Accad: la 1ª unificació de la Baixa Mesopotàmia.- Periodització i característiques del P.O. a les darreries del III mileni.- Les àrees circumdants.
5. El comerç de l'història a Egipte.- Problemes plantejats sobre la neolitització.- La fase predinàstica egípcia i l'aparició dels elements agipcis.- Les primeres dinasties històriques: característiques de l'Imperi Antic i les seves relacions.
6. El P.O. en el II mileni.- L'evolució de Mesopotàmia amb Babilònia.- La configuració del món asiàtic.- L'àrea siropalestina: Mari, les ciutats fenícies i el món palestí.- Egipte i l'Imperi Mig.
7. El Nou Imperi Tebà a Egipte.- El sorgiment d'Egipte després de la presència hicsa.- Problemàtica que es planteja.- Directrius internes de l'Imperi Nou i la seva evolució.- L'imperialisme extern del nou Imperi.
8. Els i.e i la seva projecció en el P.O.- Àrees, documentació i característiques.- Hittites, Mittani i les relacions amb les altres potències del P.O. fins l'equilibri internacional de forces.- La crisi del s.XII i les invasions dels "pobles de la mar": problemes i resultats.
9. Panorama del P.O. a la 1ª meitat del primer mileni.- Les diferents hege-

monies i la seva projecció. assiris i babilonis fins l'ascensió meda. Significació històrica de Siria i Palestina.- El món fenici i el seu impacte comercial.

EL MON GREC.

10. El món prehelenic fins a la fi de Míkenes.- Problemes d'investigació i periodització.- Grècia continental, illes ciclàdiques i Creta.- El món homèric; mite i realitat.
11. Els començos de l'història a Grècia.- Els segles d'inestabilitat ó l'època fosca.- L'impacte dori i les seves conseqüències.- Les primeres colonitzacions gregues.- Cap a la formació de l'esperit grec.
- 12.- Grècia fins al s.V. a.C.- Anàlisi de la "civilització grega.- Les diferents orientacions a través de les ciutats-estat: de les "tiranies" a les "democràcies" moderades.- L'evolució política i social d'Atenes.- Concepte de l'estat espartà.- Altres ciutats gregues. Corint, Olímpia.
13. El món persa i la seva pressió cap a Occident.- L'evolució del P.O. fins l'hegemonia persa.- Els grecs d'Àsia Menor i les seves relacions amb la Grècia continental.- L'enfrontament a través de les guerres mèdiques: els resultats.
14. El s.V. a Grècia.- L'evolució de les ciutats gregues.- Anàlisi de la democràcia grega.- L'ascensió d'Atenes.- Els antagonismes i rivalitats hegemòniques: la guerra del Peloponés.
15. Panorama del món grec en el s. IV.- La crisi de les hegemonies gregues.- El fracàs d'Esparta i el desgast de forces: Tebes i Atenes.- Cap a la transformació de la "polis" grega.
16. Alexandre i el seu significat: els canvis en el món antic.- Macedònia i el seu imperialisme.- Les noves orientacions i repartició del món antic: l'helenisme.- significació del mateix.- Les transformacions econòmiques i socials.

17. El Mediterrani des de el s. VI al IV a.C..- El concepte de les colonitzacions cap a Occident.- Els nuclis motrius.- La Magna Grècia.- La potenciació del Mediterrani Central.- Fenícia y grecs a Occident.
18. El món itàlic fins el naixement de Roma..- Els pobles històrics itàlics.- Els etruscs i la seva problemàtica.- Anàlisi de la civilització etrusca: la seva aportació històrica.

ROMA I EL SEU SIGNIFICAT.

19. Etapes en l'història de Roma..- Metodologia. anàlisi i significat del món romà.- Periodització de l'història romana.
20. Orígens i formació de Roma..- Els orígens de Roma: llegenda i realitat en la seva naixença.- La formació del nacionalisme romà i la consolidació dins del marc itàlic.- La República romana: patricis i plebeus i els seus enfrontaments.
21. La lluita de Roma per l'hegemonia en el Mediterrani central..- la política romana enfront dels interessos de Cartago.- Anàlisi de la societat i economia cartaginesa.- L'esclatament de les hostilitats: seqüència de les guerres púniques.- Les conseqüències.
22. El Mediterrani occidental i la seva incorporació a Roma..- Els pobles preromans de la península Ibèrica.- Les diverses àrees.- Nivell socio-cultural, polític i econòmic dels pobles indígenes peninsulars.- Les influències colonials.- L'impacte romà.
23. L'intervenció romana cap a Orient..- El triomf de les directrius imperialistes a Roma.- Fases de les federacions, pacificacions i conquestes romanes a Orient.- Els resultats de la política d'anexions.
24. Les lluites socials a Roma i el seu desenvolupament..- Anàlisi de la societat romana republicana.- L'evolució del sistema econòmic.- L'evolució del senat i el fracàs de les reivindicacions del Gracs.
25. Les guerres civils: la crisi de la República. L'evolució política, social i econòmica al llarg del s. I a.C.- Cap al poder personal.- Les dictadures de Mari i Sil.la.- Del primer triumvirat a la política ce-

sariana.

26. August i la formació de l'Imperi.- les transformacions del món romà.
L'organització interna.- Política externa.- Cap a la creació d'un "ordre nou".- La feblesa del sistema.
27. L'Alt Imperi i la seva evolució.- Els resultats de la "pax romana":
l'explotació del món antic.- La successió d'August fins el s.II d.C.-
L'Organització de l'Imperi.- Problemàtica planejada.
28. L'Imperi romà fins la crisi del s.III.- Societat i economia romanes.
La crisi de l'ordre social romà.- El desgast de l'administració.- L'alternativa del poder militar.- Les pressions externes.
29. El Baix Imperi i la crisi de Roma.- Els intents d'estabilització de Dioclecia.- Els problemes interns.- Els problemes externs.- El fracàs del Baix Imperi: causes i conseqüències.- Cap a la formació del món medieval.- El llegat de Roma.
30. Problemes a l'entorn de la romanització.- L'impacte romà en el món indígena.- Anàlisi de la ciutat romana a Orient i Occident i els seus resultats.

BIBLIOGRAFIA D'HISTORIA ANTIGA.

- GENERAL I LECTURES:

- J. DELORME: Les grandes dates de l'antiquité, Paris, PUF, col. Que sais-je?
- P. PETIT: Guide de l'étudiant en histoire ancienne, Paris, PUF
- CH.G. STARR: Historia del Mundo Antiguo, Madrid Akal.
- P. PETIT: Historia de la Antigüedad Barcelona. Labor.
- HISTORIA DE LA HUMANIDAD. Desarrollo científico y cultural:
 - T.I. HAWKES-WOOLEY: Prehistoria y comienzos de la civilización.
 - T.II. PARETTI: El mundo antiguo, Buenos Aires, Ed. Sudamericana.
- POLANYI ET ALTRI: Comercio y mercado de los imperios antiguos. Labor Univ.
- M.I. FINLEY: Aspectos de la Antigüedad, Barcelona, Ariel.
- M.I. FINLEY: La economía de la antigüedad; Ed.F.C.E.

- J. PH. LEVY, L'èconomie antique, PUF, col. Que sais-je?
- J. PIRENNE, Civilizaciones antiguas, Barcelona, Caralt, ed.
- B. FARRINGTON: La civilización de Grecia y Roma, Buenos Aires, ed. s.XX.
- C. MOSSE: Le travail en Grèce et à Rome, PUF, col. Que sais-je?.
- Colección siglo XXI.

Atlas históricos: BENGSTON, WESTERMANS, DELAPORTE...

ORIENT:

- G. CHILDE: El nacimiento de las civilizaciones orientales, Barcelona, Península.
- GARELLI y NIKIPROWETZKI: El próximo Oriente asiático, 2 vols. Barcelona, col. Nueva Clío, ed. Labor.
- J. PIRENNE: Hª de la civilización del Antiguo Egipto, Barcelona, Exitó, 3 vols.
- J. WILSON: La cultura egipcia. FCE, nº 88.
- A. PARROT: Sumer, Madrid, Aguilar.
- A. PARROT: Asur, Madrid, Aguilar.
- J. PRITCHARD: La sabiduría del Antiguo Oriente. Barcelona, Garriga.
- D. HARDEN: Los fenicios, Barcelona, Aymá.
- S. MOSCATI: Las antiguas civilizaciones semíticas. Barcelona, Garriga.

GRECIA:

- M. I. FINLEY: El mundo de Odiseo, FCE.
- M. I. FINLEY: Los griegos de la Antigüedad, Barcelona, Nueva Labor.
- V. STRUVE: Hª de la Grecia Antigua, Madrid AKAL.
- W. G. FORREST: La democracia griega, Madrid, Guadarrama.
- J. BOARDMAN: Los griegos en ultramar, Madrid, Alianza Universidad.
- F. BOURRIOT: El trabajo en el mundo helénico, Barcelona, Grijalbo.
- C. MOSSE et altri.: Clases y luchas de clases en la Grecia Antigua.
- P. PETIT: La civilisation hellénistique, Paris PUF, col. Que sais-je?
- M. ROSTOVITZEFF: Historia social y económica del mundo helenístico, Espasa Calpe.

MÓN ROMA:

- M. PALLOTINO: Etruscología, Buenos Aires, Eudeba.
 - R. BLOCH: Los orígenes de Roma, Barcelona, Argos.
 - R. COMBES: La República en Roma, Madrid, EDAF.
 - P.A. BRUNT: Conflictos sociales en la República romana, Buenos Aires, Eudeba.
 - M. ROSTOVITZ: Roma, Buenos Aires, Eudeba.
 - S.I. KOVALTOV: Historia de Roma, Madrid, Akal, 2 vols.
 - P. GRIMAL: La civilización romana, Barcelona, ed. Juventud.
 - L. HOMO: El imperio romano, Madrid, Espasa Calpe.
 - M. ROSTOVITZ: Historia social y económica del Imperio romano, Madrid, Espasa Calpe.
 - Colección Nueva Clío de ed. Labor: HEURGON, Roma y el Mediterráneo Occidental..., PETIT, La paz romana, y REMONDON, La crisis del Imperio romano.
 - M. BLOCH, e altri.: La transición del esclavismo al feudalismo, Akal.
 - A. GARCIA Y BELLIDO et altri: Conflictos y estructuras sociales en la Hispania antigua, AKAL.
 - M. TARRADELL et altri: Estudios de economía antigua de la P. Ibérica, Ed. Vicens-Vives.
 - A. CABO-M. VIGIL: Historia de España Alfaguara I: Edad Antigua, Alianza.
- (aquesta bibliografia es completara al llarg del curs).